

## L'article del dia

## NI CEDIR NI ESPERAR

Si han de passar 15 anys per igualar el finançament foral, Catalunya perdrà quasi tot el dinamisme

RAMON  
Tremosa\*

El Govern català va aprovar la setmana passada que, com a mínim, el 50% dels impostos catalans romanguin a disposició de la Generalitat. El model imposat pel Govern del PP l'any 2001 va cedir a la Generalitat de Catalunya el 33% de l'IRPF, el 35% de l'IVA i el 40% d'alguns impostos especials, i en va quedar al marge l'estratègic impost de societats.

A l'economia catalana li urgeix un nou model de finançament: l'any 2003, Catalunya va pagar 54.000 milions d'euros en impostos, xifra equivalent al 40% del PIB català d'aquell any (mitjana de la UE, 43%), però va rebre només una despesa pública d'entre 39.000 i 42.000 milions d'euros, equivalent al 29%-31% del PIB català (mitjana de la UE, 45%). Aquest desequilibri, creixent en els últims anys, degut a la insuficiència de despesa pública del Govern central a Catalunya, suposa una amenaça per al nostre creixement econòmic i erosiona els nostres serveis socials.

Segons dades oficials de l'Agència Tributària a Catalunya per al 2003, i coexistent que les recaptacions han crescut prop del 10%, podem estimar a grans trets què suposaria el model proposat el 2004. L'Agència Tributària hauria recaptat l'any passat, a Catalunya, 32.000 milions d'euros. Amb el model actual, 10.000 milions van a la Generalitat i 22.000, a l'Estat, i d'aquí deriva el problema del déficit fiscal: si el Govern central només ens torna 10.000 milions, aflora un déficit fiscal del 8%-9% del PIB català.

Si aquesta proposta del Govern

tripartit s'aprovés a Madrid al 50%, la distribució d'impostos seria de 16.000 milions per a l'Estat i 16.000 milions per a la Generalitat. En principi, aquesta proposta suposaria 6.000 milions d'euros més per a Catalunya. Caldrà veure, però, què passa amb les transferències de l'Estat, que avui encara suposen un 25% del pressupost del Govern català i un 30% dels ingressos dels nostres ajuntaments: curiosament, tot plegat per un import de també 6.000 milions d'euros anuals. Que no ens torni a passar com el 2001, quan les previsions de més recursos per a la Generalitat no es van produir, ja que el Govern del PP amb majoria absoluta va retallar transferències per import equivalent als impostos cedits. I amb un 50% dels impostos catalans cap a Madrid, aquest model fins i tot encara podria seguir proporcionant déficits fiscals importants: l'any 2004 l'obra pública de l'Estat a Catalunya va caure a prop d'un 50%, fet que va portar el mateix president Maragall a parlar d'un «any perdut». A més a més, sense reconeixement del déficit fiscal català per part del Govern de Madrid a partir de dades oficials, la demagògia del PP i del PSOE contra la proposta està servida.

ALTRES qüestions que no són menors fan referència a l'agència tributària pròpia i a la capacitat normativa. La clau de Letamendi no admet matisos: o és a Madrid o és a Catalunya. No pot seguir passant que els inspectors d'Hisenda vinguin a Catalunya només per dos anys i es dediquin a maximitzar els seus incentius personals, que van lligats a les inspeccions fiscals a empreses catalanes. O que l'Agència Tributària segueixi amagant informació sobre recaptacions tributàries al Govern català, sense les quals aquesta no pot fer simulacions d'impacte sobre baixes im-



MARTIN TOGNOLA

*Les estructures productives de les autonomies són diferents, i és lesiva una rígida igualtat*

positives a Catalunya. La capacitat normativa només es pot exercir des d'una agència consorciada, de la mateixa manera que els Mossos d'Esquadra poden treballar conjuntament amb la Policia Nacional: sabent que sobre els Mossos mana, en darrer terme, el conseller de Governació.

El model proposat s'inspira en el d'estats federals com ara Alemanya, on la distribució d'impostos entre nivells d'administracions és paritària, i en principi podria ser exportat a les altres autonomies. El que passa, però, és que Madrid no és Berlín: la generalització a 15 topa amb els 400.000 funcionaris de Madrid. Així, en cap cas la simetria pot ser una restricció insalvable per al finançament de Catalunya: les autonomies són molt diferents en dimensió i estructura productiva i

s'ha mostrat lesiva per a Catalunya la imposició d'una rígida igualtat en el sistema de finançament. Igual que per córrer còmodes una marató, per exemple, persones de pes diferent vesteixen talles diferents, un sistema proper al model foral del País Basc i Navarra només és eficient per a les regions amb un nivell de renda elevat. Aquest és un mal sistema per a les regions pobres, ja que pressuposa que un territori s'espavila amb els propis recursos que genera.

IRLANDA del Nord, per exemple, va rebre el concert econòmic del Regne Unit l'any 1921 i el va tornar el 1922, perquè no li sortia a compte. I si el País Basc el va aconseguir preservar després de les guerres carlistes del segle XIX era perquè es tractava d'un país agrari, sense que els centralistes madrilenys del moment poguessin imaginar-se que Euskadi passaria a ser un territori ric en poc temps, ja que no van preveure que s'industrialitzaria tan ràpidament com ho va fer entre els anys 1880 i 1895.

Si hem d'esperar 15 anys a igualar-nos als resultats del model foral no és cap exageració afirmar que, per manca de millores substancials a curt termini, l'economia catalana perdi gran part del dinamisme que avui encara presenta en el context espanyol i europeu. Ara no podem ni cedir ni esperar, perquè com escrivia **Francesc Cambó**, hi ha dues maneres de caminar cap al desastre. Una és demanant l'impossible, com ens diuen si exigim el concert econòmic ara mateix, però l'altra és ajornant el que ja és inajornable: la millora substancial, a partir del gener de l'any vinent, del finançament de Catalunya. ■

\*Professor de Teoria Econòmica de la Universitat de Barcelona.

## El bitllet

RITUALS  
D'AVUIJOAN-PERE  
Viladecans\*

En cada infància hi ha un riu, algunes pedres mal llançades i molts diferents de celebracions puntuals. En cada persona s'amaga una secreta addició al ritual, des dels més íntims, que fins i tot deriven en superstitió, als col·lectius. Però a l'home contemporani la modernitat l'ha anat desritualitzant. L'ha allunyat de la celebració i en definitiva de la festa.

Ens han donat a entendre que tot allò que no és estrictament útil està mancat de sentit, i que el que no té explicació és innecessari, coses de les urgències presents.

Ens han deixat amb les idees, no gaires, per cert, però sense els signes, les imatges, els símbols i les litúrgies que els corresponien. Per això corren mals temps per a l'art. La rutina és devastadora per a les emocions. Amb tot, hi ha rituals que persisteixen: festes majors, processons, revetlles... i també n'hi ha de nous: els grans concerts de rock i les cerimònies esportives dominicals en els grans estadios.

En una època de profundes soledats a tots ens agrada en un moment o altre ajuntar-nos, sembla un més i concelebrar; sembla que així ens carreguem de raons. Però les ocasions són poques i generalment insubstancials. Potser per això han sorprès tant els fastos televisats de l'Església catòlica. Tot un autèntic ritual ofert *urbi et orbi*, un acte simbòlic secular i modernitzat amb tots els ingredients de la cerimònia, la posada en escena i les múltiples imatges de la litúrgia.

I el món, és clar, està impressionat. Coses de la globalització. O bé falta de costum. ■

\*Pintor.

## Familia tipus



Horacio Altuna